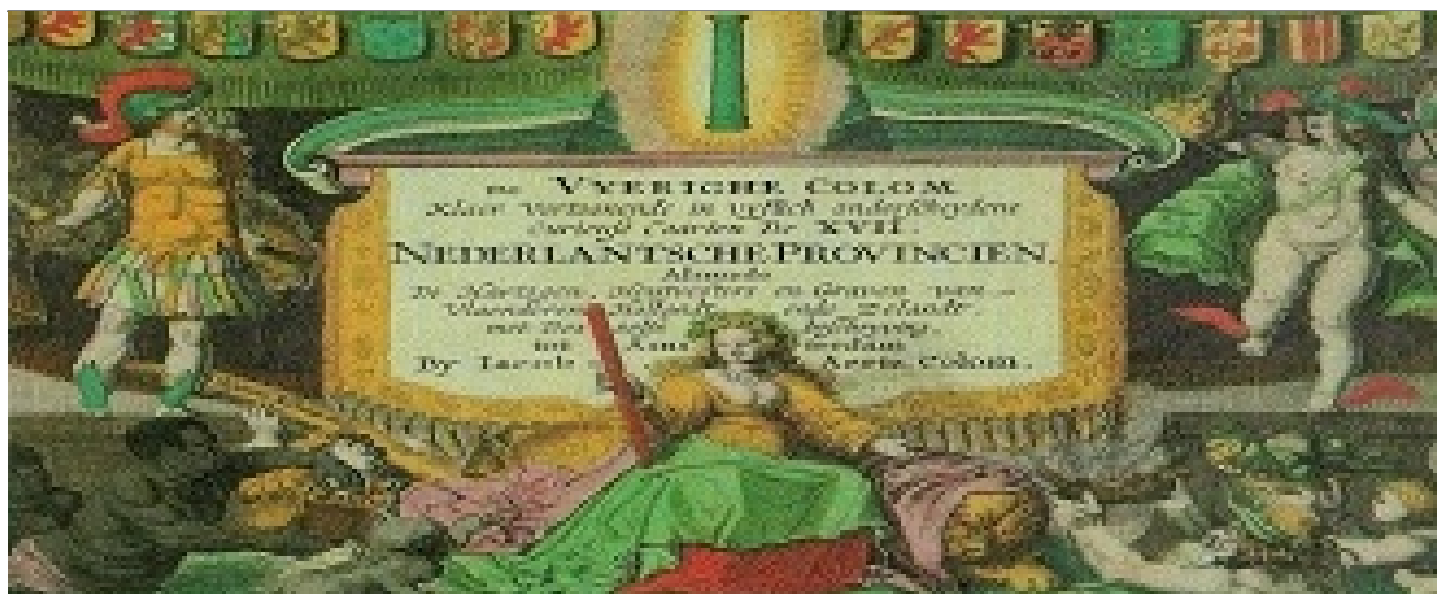

Quatre generacions d'una família «Colom» als Països Baixos

Autor: Pere Baladron

Data de publicació: 24-10-2018

En Pere Baladron ha trobat a Holanda quatre generacions d'una família «Colom» que durant el segle XVII van exercir de llibreters, geògrafs i cartògrafs. Comunicació presentada al 17è Simposi sobre la Història censurada de Catalunya.

Un diccionari biogràfic holandès amb els cognoms Bosch i Colom

Un dia, bo i fent recerca, vaig topar amb un llibre anomenat Nieuw Nederlandsch biografisch Woordenboek o Nou diccionari biogràfic Holandès. Aquest diccionari consta de 10 volums. Mentre els fullejava, em vaig trobar que al tom número 9 hi surten personalitats amb els cognoms Colom i Bosch. Uns cognoms indubitablement catalans. Sobretot el primer. La primera pregunta que em vaig formular, en localitzar-los, és òbvia: què hi fan uns Colom i uns Bosch als Països Baixos? La investigació sobre el segon la deixo per a més endavant.

Del primer, en canvi, n'he aïllat, a partir del Diccionari, quatre biografies que se succeeixen generacionalment. I doncs, quatre generacions directes de vides de persones que duen aquest llinatge Colom.

Primera generació. En Jacob Aertz I Colom (1599-1673)

La primera generació la tenim registrada en una persona nascuda l'any 1599. Efectivament, en aquest any el Nou diccionari hi fa néixer En Jacob Aertz Colom. És el primer Colom holandès. Va morir l'any 1673. Dues coses d'ell em van cridar de seguida l'atenció. La primera, que fos impressor, editor, llibreter, geògraf, cartògraf i poeta. La segona, que el nostre diccionari biogràfic ens indiqués que se'n desconeix la proveniença. En vaig quedar sorprès, de tot això. ¿Com és possible que, d'una persona amb aquest currículum i que està immortalitzada en un diccionari nacional se n'afirmi que no se sap res de res dels seus avantpassats, com si En Jacob Aertz Colom hagués caigut de cop i volta del cel?

El fet de cognomenar-se Colom, el de pertànyer a una família els avantpassats de la qual són desconeguts a Holanda i

---

el fet d'exercir els oficis que exercia em van fer pensar que aquesta persona podia tenir alguna mena de relació amb el descobridor Joan Colom i Bertran. Tal vegada, fins i tot, n'era descendent. Em va refermar en aquesta creença el seu nom: Jacob. I tothom sap que Jacob fa en català Jaume, i Jaume es deia el fill gran d'En Joan-Cristòfor Colom i Bertran. A més a més, aquest nom és repeteix en cadascuna de les 4 generacions dels Colom de les quals parlo.

D'altra banda, és sabut de tothom que la família barcelonina del descobridor Colom va ésser perseguida i que va haver d'exiliar-se després de la guerra civil entre la Generalitat de Catalunya i el seu propi rei, En Joan II. En Joan Colom i Bertran ho va fer a Portugal, fins que, segons la lectura oficial, apareix de nou a la Corona de Castella. O a la Corona de Catalunya i Aragó, com els membres de l'INH defensem.

Així doncs, seria probable que algun familiar dels Colom barcelonins s'exiliés a Holanda, talment com ho van fer milers de famílies jueves de Portugal perseguides per la Inquisició d'aquest país.

El cas és que al 1599 neix a Holanda un Colom que es guanya la vida amb alguns dels oficis que tenien En Joan Colom i Bertran i alguns dels seus germans: els citats d'impressor, editor, llibreter, geògraf i cartògraf. Recordem, així mateix, que En Ferran Colom, el segon fill del navegant, era, també, un gran amant dels llibres: havia arribat a tenir la biblioteca més gran del seu temps.

Com dic, doncs, he trobat en aquest diccionari 4 generacions amb la denominació Colom, les quals fins ara no he pogut lligar amb el nostre Joan Cristòfor Colom, per bé que pel cognom, noms i oficis ben bé podríem estar parlant de descendents d'algun membre dels Colom de Barcelona.

De la vida del primer Aertz-Colom ?en Jacob o Jaume? ja n'he especificat més amunt alguns detalls prou importants. Només afegir que va comprar una casa després d'haver-se casat i que va fundar una llibreria que va ser anomenada "Vueyrighe Colom", denominació que surt en els seus treballs d'impremta. Així ho constatem, per exemple, en el primer mapa d'Holanda. Aquest constava de 40 fulls. En aquell temps aquest mapa va ser considerat el més gran mapa del país: les Set Províncies.

Portada d'un llibre de la «Vyerighe Colom»

Mapa d'En Jacob A. Colom I (1599-1673) «Belgium sive inferior Germania»

Segona generació. El primer fill d'En Jacob Aertz Colom I: En Johannes Colom (1623-1654)

En Jacob o Jaume Aertz Colom va engendrar dos fills i tres filles. Vet aquí llurs noms: En Johannes o Joan Colom (1623-54), l'Arnold Colom (1624-68), la Johanna o Joana Colom(1629-62) la Welmoet Colom i, a la fi, la Rijckge Colom. Parem atenció al fet ?significatiu a parer meu? que el primogènit és diu Joan, així com l'Almirall Joan Cristòfor Colom, i que també hi ha una Joana, la versió femenina de Joan.

El primer fill d'En Jacob Colom va ser anomenat Johannes o Joan. Va néixer al 1623 i va morir al 1654. Va fer de llibreter com el seu pare i va escriure un almanak. Després de finir, la seva vídua va continuar el negoci fins a la seva mort, esdevinguda deu anys després: el 1664. En Johannes, al seu torn va tenir un únic fill, també anomenat Jacob: En Jacob Jansz Colom II, que era nét d'En Jacob Aertz Colom I. Va morir l'any 1675. D'aquella personalitat, el diccionari no ens en diu res més.

Johannes Colom, com es pot llegir al peu de la pàgina esquerra, el primer fill de Jacob Colom I, fou llibreter a la "lichtende Colom" de l'avinguda Dam d'Amsterdam 1650)

Segona generació. El segon fill d'En Jacob Aertz Colom I: l'Arnold Colom I (1624-1668)

El segon fill d'En Jacob A. Colom es deia Arnold. I d'ell el diccionari ens diu el següent: nascut l'any 1624 a Amsterdam, enterrat a la mateixa ciutat el 24.d'octubre del 1668, va fer també feina de llibreter, geògraf, cartògraf, etc. Hi ha moltíssims mapes i globus terraqüis que porten el seu nom. L'he localitzat també, mercès a la qualitat dels seus treballs, a The Library of Congress's Geographical Atlases, de la Universitat de Califòrnia.

Mapa del Mar del Nord de l'Arnold Colom I (1624-1668)

Globus terraqui confegit per l'Arnold Colom I (1624-1668) a l'any 1658

Tercera generació. El fill de l'Arnold Colom I: En Jacob Colom III (1652-±1699)

Un fill d'aquest Arnold Colom va ser l'anomenat Jacob Colom. Aquest membre de la família va ser, per tant, nét d'En Jacob Aertz Colom (1599-1673). Hom el va batejar a la nova església d'Amsterdam el 7 de maig del 1652 i va morir abans del 1699. També va exercir de llibreter. A més, després de la mort del seu avi Jacob Aertz Colom, va ser escollit al 25 de gener del 1674 membre del gremi de llibreters d'Amsterdam. És el darrer membre de la nissaga Colom que va treballar de llibreter. La seva llibreria sembla que va tancar portes molt aviat. Més endavant, aquest Jacob Colom apareix com a 'viatger' (varentman).

Quarta generació: l'Arnold II i Jacob IV

En Jacob Colom (1652-±1699) va tenir dos fills: un fill anomenat Arnold, que va ser treballador de catifes (tapijtwerker) i un altre que es deia, una vegada més, Jacob, que es va dedicar a la pintura.

Conclusió final

El fet que hi hagi quatre generacions amb el cognom Colom a Holanda i els noms Jaume i Joan no pot ser una casualitat, com tampoc que siguin llibreters, geògrafs i cartògrafs com els membres de la família del descobridor. Continuaré investigant per veure si puc arribar a resultats més concrets.

Segons el llibre consultat, el Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, familiars d'aquests últims encara vivien al segle XVIII a Amsterdam. Molts d'ells eren impressors, editors llibreters, geògrafs, cartògrafs, etc..

Pere Baladron

Panningen / Països Baixos

Novembre del 2017

Nota:

La família Colom d'Holanda en el Diccionari

Primera generació

Jacob I Aertsz Colom (1599–1673)

Segona generació: 2 fills i 3 filles

Johannes Colom (1623-54)

Arnold Colom I (1624-68)

Johanna (1629-62)

Welmoet (1645-?)

Rijckge 1649-?)

Tercera generació

Jacob Jansz Colom II (?-1675), fill d'En Johannes

Jacob Aertsz Colom III (1652-1699)

Gijsberta (1654-?)

Cornelius (1656-?)

Quarta generació

Arnoldus II (?-?), fill d'En Jacob Aertz Colom II (1652-1699)
Jacob Colom IV (?-?), fill d'En Jacob Aertz Colom II (1652-1699)